

VEGÅRSHEI
KOMMUNE

ØKONOMIPLAN (HANDLINGSPROGRAM) 2024-2027 ÅRSBUDSJETT 2024

KOMMUNEDIREKTØRENS FORSLAG

FORORD

Kommunedirektørens forslag til årsbudsjett 2024 og økonomiplan for 2024-2027 presenteres samlet i dette dokumentet. Forslaget består av en driftsdel og en investeringsdel, og søker å rette fokus mot tiltak og konsekvenser for hele 4-årsperioden.

Dokumentet er delt i to deler slik:

- Hoveddel - kommunedirektørens forslag, samt kapitlene 1-7
- Vedleggsdel – sektorenes kommentarer og uttalelser fra ulike instanser

Formannskapet behandler forslaget til budsjett og økonomiplan den 21. november, og formannskapets innstilling behandles endelig av kommunestyret den 12. desember 2023.

Kommunedirektørens innstilling til vedtak for økonomiplanperioden ligger først i dokumentet.

Vegårshei, november 2023

Ole Petter Skjævestad
Kommunedirektør

INNHOLDSFORTEGNELSE

FORORD	2
INNHOLDSFORTEGNELSE	3
ÅRSBUDSJETT 2024 OG ØKONOMIPLAN 2024-2027	4
KOMMUNEDIREKTØRENS FORSLAG	4
1. KOMMUNEDIREKTØRENS INNLEDNING	11
1.1 MULIGHETER FOR VEGÅRSHEI FRAMOVER	12
2. UTFORDRINGSBILDET	16
3. SAMMENDRAG OG HOVEDGREP I FORSLAGET	16
3.1 SEKTORENE RAMMER	17
3.2 LØNSKOSTNADER, INKL. SOSIALE KOSTNADER OG MED FRADRAK FOR REFUSJONER	20
3.3 EIENDOMSSKATT – BOLIG, FRTITDSEIENDOM OG NÆRING	22
3.4 IKKE LOVPÅLAGTE TILSKUDD OG STØTTEORDNINGER	25
3.5 OM ROBEK	26
4. ORGANISERING OG STYRING	28
4.1. POLITISK STRUKTUR	28
4.2. ADMINISTRATIV STRUKTUR	29
4.3. PLAN- OG STYRINGSSYSTEM	30
5. HOVEDMÅL OG SATSNINGSOMRÅDER	32
5.1 HOVEDMÅL OG SATSNINGSOMRÅDER	32
5.2. STYRKER OG SVAKHETER – MULIGHETER OG TRUSLER	34
6. RAMMEBETINGELSER	35
6.1. REGJERINGENS KOMMUNEOPPLEGG	35
6.2 ØKONOMISK OVERSIKT DRIFT	40
7. INVESTERINGSPROGRAM 2024-2027	41

ÅRSBUDSJETT 2024 OG ØKONOMIPLAN 2024-2027

KOMMUNEDIREKTØRENS FORSLAG

- 1) Kommunestyret vedtar driftsdelen av økonomiplanen 2024-27, og dermed også driftsbudsjettet for 2024, i overensstemmelse med oppstillingen Bevilgningsoversikt drift jf. §5-4 første ledd og §5-4 andre ledd. Kommunestyret vedtar ellers bevilgninger – i form av nettorammer, til de ulike ramme-/budsjettområdene i tråd med oppstillingen Nettorammer for budsjettområdene i kommunedirektørens budsjettdokument.

Endringer i årsbudsjettet, som innebærer andre rammer mellom budsjettområdene enn det som følger av kommunestyret opprinnelige budsjettvedtak, kan bare godkjennes av kommunestyret. Et unntak gjelder for fordeling av midler fra rammeområdet for Fellesutgifter. Kommunedirektøren har her fullmakt gjennom året til å fordele midler ut på de andre områdene.

Kommunedirektøren gis fullmakt til å foreta justeringer innenfor de enkelte budsjettområdene.

Bevilgningsoversikt drift jf § 5-4 første ledd

	Regnskap 2022	Reg budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027
Rammetilskudd	-106 485 495	-108 824 000	-118 992 000	-125 720 000	-124 633 000	-122 831 000
Inntekts- og formuesskatt	-59 176 588	-55 867 000	-63 234 000	-63 567 000	-60 899 000	-61 376 000
Eiendomsskatt	-5 803 524	-6 302 740	-6 457 149	-8 410 530	-8 538 908	-8 669 921
Andre generelle driftsinntekter	-2 816 185	-16 802 287	-24 858 653	-21 883 283	-12 322 287	-10 962 287
SUM GENERELLE DRIFTSINTEKTER	-174 281 792	-187 796 027	-213 541 802	-219 580 813	-206 393 195	-203 839 208
Sum bevilgninger drift, netto	172 515 255	184 693 832	220 275 437	214 281 747	206 775 845	212 461 026
Avskrivninger	12 703 704	13 130 498	0	0	0	0
SUM NETTO DRIFTSUTGIFTER	185 218 959	197 824 330	220 275 437	214 281 747	206 775 845	212 461 026
BRUTTO DRIFTSRESULTAT	10 937 167	10 028 303	6 733 635	-5 299 066	382 650	8 621 818
Renteinntekter	-4 151 139	-2 994 572	-2 994 572	-2 994 572	-2 994 572	-2 994 572
Utbytter	-6 107 263	-12 219 097	-9 207 500	-9 207 500	-4 671 500	-4 671 500
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0	0	0	0
Renteutgifter	7 911 801	9 325 066	11 953 456	11 392 590	10 985 693	10 811 914
Avdrag på lån	11 337 538	8 383 303	9 663 297	9 803 931	12 778 056	12 824 880
NETTO FINANSUTGIFTER	8 990 937	2 494 700	9 414 681	8 994 449	16 097 677	15 970 722
Motpost avskrivninger	-12 703 704	-13 130 498	0	0	0	0
NETTO DRIFTSRESULTAT	7 224 400	-607 495	16 148 316	3 695 383	16 480 327	24 592 540
Disponering eller dekning av netto driftsresultat	0	0	0	0	0	0
Overføring til investering	0	0	0	0	0	0
Avsetninger til bundne driftsfond	729 042	544 725	313 200	313 200	313 200	313 200
Bruk av bundne driftsfond	-3 272 688	-283 630	-109 198	-109 198	-109 198	-109 198
Avsetninger til disposisjonsfond	0	346 400	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-263 200	0	-10 466 809	0	0	0
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0
SUM DISPONERINGERELLER DEKNING AV NETTO DRIFTSRESULTAT	-2 806 846	607 495	-10 262 807	204 002	204 002	204 002
FREMFOØRT TIL INNDEKNING I SENERE ÅR	4 417 554	0	5 885 509	3 899 385	16 684 329	24 796 542

VEGÅRSHEI KOMMUNE

Bevilgning til budsjettområdene drift jf § 5-4 andre ledd

Bevilgninger til budsjettområdene drift jf. §5-4 andre ledd	Regnskap 2022	Reg budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027
Kommunedirektør og stab						
Driftsinntekter	-2 721 261	-180 108	-348 508	-268 208	-268 208	-268 208
Driftsutgifter	12 319 791	9 057 039	9 822 836	9 919 169	9 919 169	9 919 169
Netto	9 598 530	8 876 931	9 474 328	9 650 961	9 650 961	9 650 961
IKT-kostnader						
Driftsinntekter	-90 053	-45 000	-70 000	-70 000	-70 000	-70 000
Driftsutgifter	3 589 399	3 945 002	5 370 002	5 370 002	5 370 002	5 370 002
Netto	3 499 346	3 900 002	5 300 002	5 300 002	5 300 002	5 300 002
Tilskuddsordninger						
Driftsinntekter	-467 614	-21 290	-466 090	-466 090	-466 090	-466 090
Driftsutgifter	15 747 704	15 101 200	18 118 656	18 171 161	18 225 504	18 281 749
Netto	15 280 090	15 079 910	17 652 566	17 705 071	17 759 414	17 815 659
Fellesutgifter til fordeling						
Driftsinntekter	-15 269	-225 000	-138 750	-138 750	-138 750	-138 750
Driftsutgifter	4 447 841	-77 626	3 898 422	3 945 799	3 973 052	3 953 740
Netto	4 432 572	-302 626	3 759 672	3 807 049	3 834 302	3 814 990
Sektor oppvekst						
Driftsinntekter	-7 614 562	-5 785 916	-5 879 330	-5 666 830	-5 591 830	-5 591 830
Driftsutgifter	54 141 761	54 258 169	63 642 923	63 351 037	58 630 157	58 699 341
Netto	46 527 199	48 472 253	57 763 593	57 684 207	53 038 327	53 107 511
Barnevern						
Driftsinntekter	0	0	0	0	0	0
Driftsutgifter	7 628 684	7 543 500	8 025 493	8 025 493	8 025 493	8 025 493
Netto	7 628 684	7 543 500	8 025 493	8 025 493	8 025 493	8 025 493
Sektor helse og mestring						
Driftsinntekter	-10 947 766	-12 318 528	-17 177 163	-17 177 163	-17 177 163	-11 000 246
Driftsutgifter	89 458 352	99 864 157	115 752 525	115 752 525	114 919 542	114 919 542
Netto	78 510 586	87 545 629	98 575 362	98 575 362	97 742 379	103 919 296
Sektor samfunn og infrastruktur						
Driftsinntekter	-16 128 915	-17 529 556	-24 141 031	-25 888 350	-27 996 985	-28 594 838
Driftsutgifter	33 705 741	32 663 933	39 814 429	37 370 929	37 370 929	37 370 929
Netto	17 576 826	15 134 377	15 673 398	11 482 579	9 373 944	8 776 091
Politisk aktivitet og valg						
Driftsinntekter	-15 295	-24 678	-18 311	-18 311	-18 311	-18 311
Driftsutgifter	1 534 035	1 889 155	1 889 334	1 889 334	1 889 334	1 889 334
Netto	1 518 740	1 864 477	1 871 023	1 871 023	1 871 023	1 871 023
Frie disponible inntekter, finans og avsetninger						
Driftsinntekter	-12 531 368	-3 645 621	-45 000	-45 000	-45 000	-45 000
Driftsutgifter	474 050	225 000	2 225 000	225 000	225 000	225 000
Netto	-12 057 318	-3 420 621	2 180 000	180 000	180 000	180 000

- 2) Kommunestyret vedtar investeringsdelen av økonomiplanen 2024-27, og dermed også investeringsbudsjettet for 2024, i overensstemmelse med oppstillingen Bevilgningsoversikt investering jf. §5-5 første ledd i kapittel 7 i dette dokumentet.

Kommunestyret vedtar at ikke-avsluttende investeringsprosjekter (ubrukte investeringsmidler) ved årsskiftet 2023/24 videreføres til 2024.

Kommunestyret vedtar låneopptak til nye investeringer i 2024 på 2.318.342 kr, og med 10 års nedbetalingstid uten noen avdragsfri periode.

Kommunedirektøren får fullmakt til å ta opp ett eller flere lån innenfor lånerammen til nyinvesteringer for 2024, herunder avgjøre rentevilkårene.

Kommunestyret vedtar å ta opp for inntil 15.000.000 kr i startlån i 2024 med løpetid på 30 år.

- 3) Kommunestyret vedtar at skatt på inntekt og formue for forskuddspliktige skattytere skrives ut på grunnlag av lovens maksimum for inntektsåret 2024.
- 4) Kommunestyret vedtar at det også for 2024 skal skrives ut eiendomsskatt i medhold av § 3, g. i Lov om eiendomsskatt til kommunane; nemlig faste eiendomar i heile kommunen, unnateke næringseigedom, kraftanlegg, vindkraftverk, kraftnettet og anlegg omfatta av særskattereglane for petroleum. For utskrivning av skatt på boligeiendommer benyttes Skatteetatens formuesgrunnlag for de boliger hvor det foreligger, mens det benyttes kommunal takst for utskrivning av eiendomsskatt på fritidseiendommer og andre eiendommer der Skatteetatens formuesgrunnlag ikke foreligger.

Den generelle skattesatsen settes til 7 %, mens skattesats på 4 o/oo gjelder for bolig- og fritidseiendommer. Bunnfradraget er uendret, dvs, 0 kr.

Eiendomsskatten for 2024 skal skrives ut sammen med kommunale avgifter over 6 terminer.

Ved taksering og utskrivning av eiendomsskatt benytter kommunen tidligere vedtatte skattevedtekter. Vedtektene er lagt ut på kommunens hjemmeside.

- 5) Avgifts- og egenbetalingssatser (renovasjon- og slamgebyr, gebyrer for plan, byggesak, oppmåling, mv., gebyrer for vann, avløp og feiing) for 2024 vedtas slik som framgår av kapittel 3 i vedlegg til kommunedirektørens budsjettdokument.
- 6) Foreldrebetalingssats for barnehagene justeres i tråd med maksimalsatser gitt av Stortinget i statsbudsjettet. Pris per måned:
- Oppholdsbetaling ved 100 % barnehageplass kr. 3000,- fra og med 1.1.24 til 1.8.24. 1.8.24 justeres oppholdsbetaling til kr. 1500,- per måned.
 - Kjøp av enkeltdager kr. 300,-
 - Kostpenger kr. 300,-
 - Søskenmoderasjon for barn nummer 2 er 30 %.
 - Søskenmoderasjon for barn nummer 3: gratis barnehageplass.
 - Redusert foreldrebetaling – skal innvilges dersom foreldrebetaling overstiger 6 % av husholdningens samlede inntekt
 - Gratis kjernetid – skal innvilges dersom husholdningens samlede inntekt er lavere enn inntektsgrense fastsatt av Stortinget

Vist i tabell:

Oppholdstid/uke fra og med 1.8.24	Pris per måned	Kost per måned
100% plass	kr. 1 500,- (fra 1.8.24)	kr. 300,-
Kjøp av enkeltdager	kr. 300,-	

- 7) Foreldrebetalingssatsene for SFO-opphold ble justert i reviderte vedtekter behandlet i kommunestyre, PS 23/xx - 12.12.23. Pris per måned:
- Gratis kjernetid for elever på 1. og 2. trinn
 - Full plass over 12 t./u 1. og 2. trinn kr. 700,-
 - Redusert plass inntil 12 t./u 3. og 4. trinn kr. 1900,-
 - Full plass over 12 t./u 3. og 4. trinn kr. 2700,-
 - Kjøp av enkeltdager kr. 270,-
 - Kost kr. 200,-
 - Søskenmoderasjon for barn nummer 2 er 25%.
 - Søskenmoderasjon for barn nummer 3 og flere er 40%.
 - Redusert foreldrebetaling – skal innvilges dersom foreldrebetaling overstiger 6 % av husholdningens samlede inntekt.

Vist i tabell:

Oppholdstid/uke	Pris per måned	Kost per måned
Gratis kjernetid inntil 12t/uka for 1. og 2. trinn	kr. 0,-	kr. 200,-
Full plass over, 12. timer 1. og 2. trinn	kr. 700,-	kr. 200,-
Redusert plass, inntil 12 t/u - 3. og 4. trinn	kr. 1 900,-	kr. 200,-
Full plass over 12 t/u – 3. og 4. trinn	kr. 2 700,-	kr. 200,-
Kjøp av enkeltdager	kr. 270,-	
Friplass 5. – 7. trinn		
Alle betaler for 11 mnd. Da er feriene inkludert (ikke juli)		

- 8) Elevkontingentene for undervisning ved den interkommunale kulturskolen er uendret bortsett fra følgende justeringer:
Deltakelse på 3 kurs på dans reduksjon fra kr. 3200,- til kr. 3120,-
Deltakelse på 4 kurs på dans, økning fra kr. 3800,- til kr 3840,-
- 9) Vederlag for korttidsopphold i institusjon økning fra kr. 185,- til kr. 190,- pr. døgn. (med forbehold om vedtak i statsbudsjettet)
- 10) Vederlag for dag/nattopphold økning fra kr. 105 til kr. 110,-. (med forbehold om vedtak i statsbudsjett)
- 11) For hjemmehjelp og ambulerende vaktmester kreves betaling etter inntektsgradert timesats etter oppsatt skjema.
- 12) Satsene for kjøp av måltider:
Matombringning til hjemmene pr middag økes fra kr. 86,- til kr. 89,-

Alternativ 1 – ingen økning

- Frokost, lunch, middag og kvelds til sammen: kr. 5772,-
 - Dagspris kr. 192,-

Alternativ 2 – ingen økning

- Frokost, lunch og middag til sammen: kr. 4586,-
 - Dagspris kr. 153,-

Alternativ 3 – ingen økning

- Lunsj og middag: kr. 3401,-
- Dagspris kr. 112,-

Alternativ 4 – ingen økning

- Middag: kr. 2434,-
- Dagspris kr. 81,-

Utenom disse 4 «matpakkene» kan man kjøpe enkelt måltider:

Enkelt tørrmat = kr. 40,- ingen økning

Enkel lunsj = kr. 33,- ingen økning

Enkelt middag = kr. 81,- ingen økning

- 13) Prisen for leie av trygghetsalarm er kr. 400,- pr. måned.
- 14) Egenandel for dagsenter økes fra kr. 156,- til kr. 162,- pr dag
- 15) Betalingssats for hjemmehjelp under 2G følger statens satser på 220,- pr måned (med forbehold om vedtak i statsbudsjettet)
Betalingssats for hjemmehjelp mellom 2 og 3 G økes fra kr. 185,- til kr. 192,- pr. time.
Betalingssats for hjemmehjelp mellom 3 og 4 G økes fra kr. 234,- til kr. 243,- pr. time.
Betalingssats for hjemmehjelp mellom 4 og 5 G økes fra kr. 255,- til kr. 265,- pr. time.
Betalingssats for hjemmehjelp over 5 G økes fra kr. 283,- til kr. 294,- pr. time.
- 16) Trygghetshybler ukespris økes fra kr. 2548,- (fra kr. 364,- til kr 371,- per døgn) til kr 2597,-
Inneholder:
Husleie
Alle måltider (frokost, lunsj, middag og kvelds)
Sengetøy og håndklær og såpe/toalettpapir
Utvask etter endt opphold
Tillegg:
Evt. vask av privat tøy økes fra kr. 50,- til kr 52,- per vask
- 17) Vask av tøy:
Vask av dyner økes fra kr. 130,- til kr. 135,-
Vaska av privat tøy: økes fra kr. 50,- til kr. 52,-
- 18) Festeavgiften for graver på kirkegårdene i Vegårshei I, II og III og Espeland kirkegård, holdes uendret på kr. 400 per år. Graver festes for 10 år av gangen.
- 19) Gebyr for søknad om skjenking til enkeltanledning holdes uendret på kr. 300,-
- 20) Kommunedirektøren bes fortsette å vurdere interkommunale samarbeidsløsninger der dette er hensiktsmessig.
- 21) Prisen for kommunale boligtomter reguleres 01.01 hvert år i økonomiplanperioden med basis i KPI-utviklingen for foregående år. Prisen reguleres opp til nærmeste hele 1000.
- 22) Kommunedirektøren gis fullmakt til å selge inntil to kommunale boliger i 2024.

- 23) Kommunedirektøren gis fullmakt til å selge alle ledige tomter i kommunale boligfelt boliger i 2024.

1. KOMMUNEDIREKTØRENS INNLEDNING

Formålet med en kommune er å levere nødvendige tjenester til innbyggerne. Innbyggernes rett til tjenester er i svært stor grad regulert og definert gjennom lovverket, slik at det er lovpålagt for kommunen å tilby tjenester med et definert nivå, og av en gitt kvalitet. Det er kommunestyrets ansvar å definere kvalitet og nivå for tjenestene til innbyggerne gjennom prioritering og tildeling av økonomiske rammer for de ulike tjenestene. Så er det administrasjonens rolle å omsette de økonomiske rammene til best mulig tjenester for innbyggerne.

Kommunedirektøren varslet i 2019 at det var svært utfordrende å legge frem et realistisk budsjett i balanse, og at det var behov for å gjennomføre store kostnadsreduksjoner om det skulle være mulig å få den økonomiske kabalen til å gå opp. Dersom vi ikke lyktes med det var budskapet at vi var på vei mot ROBEK- lista.

Vegårshei kommune har i løpet av de siste årene lyktes med det som må karakteriseres som en dramatisk snuoperasjon og stor kostnadsreduksjon gjennom prosjekt bærekraft som ble gjennomført i 2020 og 2021. Gjennom prosjekt bærekraft ble blant annet tjenestenivået justert og tilpasset kommunens økonomiske forutsetninger. Det har de 2 siste årene vært nødvendig å reversere enkelte tiltak på områder som ikke kunne opprettholdes over tid, men tjenestenivået fra Prosjekt bærekraft har i det store og hele blitt beholdt, og oppleves i dag å være på et forsvarlig minimumsnivå, men heller ikke mer. Antallet årsverk i kommunen har i svært liten grad økt igjen etter nedbemanningen. Dette har vært krevende, og ansatte og ledere har vist en innsats og lojalitet for å klare dette som gjør kommunedirektøren stolt og ydmyk.

Kommunedirektøren opplever også at ny organisasjonsstruktur og justering av tjenestenivå som ble foretatt i 2020 har gitt resultater og bidratt til at samarbeidet på tvers av sektorene er bedre enn noen gang tidligere, slik at effektiviteten er god. Den store utfordringen er imidlertid fortsatt at inntektene fra staten minker, og ikke gir rom for å dekke økte behov for tjenester hos innbyggerne.

Vi opplever imidlertid at kostnadene øker mer enn forutsett, blant annet som følge av økt behov for omfattende tjenester hos innbyggerne, spesielt for sektorene oppvekst og helse/ omsorg. Dette, sammen med en galopperende kostnadsvekst i samfunnet generelt, og ikke minst høye rente- og pensjonskostnader har medført at «gapet» mellom kommunens inntekter og kostnadene som er nødvendige for å kunne opprettholde et forsvarlig tjenestenivå nå er så stort at kommunedirektøren ikke ser det som mulig å legge frem et budsjett i balanse og samtidig ivareta kravet om at det må være en viss realisme i et kommunebudsjett. Dette ville kreve at vi gjennomfører kutt som ville innebære en uholdbar situasjon for kommunen som organisasjon, for våre ansatte, og viktigst; et uforsvarlig nivå for tjenestene til innbyggerne.

Dersom kommunestyret vedtar dette forslaget vil det bety at Vegårshei kommune havner direkte på ROBEK- lista.

Det vises til kapittel 3.5 i dokumentet for informasjon om hva plassering på ROBEK- betyr.

1.1 MULIGHETER FOR VEGÅRSHEI FRAMOVER

Etablering av batterifabrikk i Arendal, industrisatsing på Jordøya og utvikling av Arendal havn vil sammen med stadig bedre vei- infrastruktur i regionen vår bidra til at Vegårshei har potensiale for vekst, og å tiltrekke seg mange nye innbyggere.

Det er min oppfatning at Vegårshei kommunes «ve og vel» på mange måter avhenger av at vi klarer å opprettholde og videreutvikle en levende bygd som framstår som attraktiv for bedrifter, besøkende og beboere. Kommunen har hatt sterk befolkningsvekst de siste 10 årene, og det er min spådom at denne vil bli enda sterkere de kommende årene. Utvikling av et sterkt sentrum med nærhet til viktige og attraktive tilbud og funksjoner skaper attraktivitet. Det vil bidra til at det også blir attraktivt å benytte det store utvalget av spredte boligtomter. Viktigst for å skape ny vekst vil imidlertid være å opprettholde det gode omdømmet kommunen fortjent har opparbeidet over tid. Vi må også legge til rette for utvikling av nye attraktive boligområder som vil være attraktive for tilflyttere som søker til de nye arbeidsplassene som vil komme i regionen.

Kommunes vedtatte strategi for 2024 peker på en rekke områder hvor Vegårshei kommune kan og må rette fokus fremover. Det vises til omtalen av strategien i budsjettforslagets kapittel 5.1.

Asylmottak

At det i høst er blitt etablert asylmottak i kommunen er utfordrende mht. krav til leveranse av kommunale tjenester, men innebærer også et inntekspotensial for kommunen i form av tilskudd fra UDI til vertskommuner, og økt innbyggertilskudd. Det er imidlertid en kjensgjerning at asylmottak opprettes og legges ned i takt med flyktningestrømmen til Norge, og dermed vanskelig å forutse hvor lenge vi vil kunne regne med disse inntektene. Kommunedirektøren vil derfor advare mot å basere finansiering av løpende driftsoppgaver på inntekter fra asylmottak. I forslaget til økonomiplan har vi lagt til grunn at vi vil ha inntekter fra asylmottak i 2024 og 2025.

Venstreforskyving i innsatstrappa

Kommunene i Østre- Agder har i samarbeid med Agenda Kaupang utviklet en felles innsatstrapp som synliggjør verdi og gevinster, også økonomiske, av tidlig innsats, og å forebygge mer for å behøve å reparere mindre. Det vil ha stor betydning for kostnadsnivået og forutsetningene for å levere tjenester i årene fremover at vi lykkes med en tydelig venstreforskyving i innsatstrappa.

Trinnene i den helhetlige innsatstrappen viser grad av inngripen i innbyggernes liv

Digitalisering

Digitalisering innebærer å utnytte tilgjengelig teknologi for å gjøre tjenester enklere, bedre og mer effektive, for ansatte og innbyggere/ kunder. Digitale selvbetjeningsløsninger hvor innbyggerne kan få utført tjenester automatisk uten å måtte betjenes av personell er eksempler på digitale løsninger som nå tas i bruk i mange kommuner.

Digitalisering vil omfatte alle tjenestemråder, og har naturlig stor sammenheng med arbeidet med å ta i bruk trygghets- og velferdsteknologi i helse- og omsorgssektoren spesielt. Vegårshei kommune er sammen med fylkeskommunen og 13 andre kommuner eier og deltaker i IKT- Agder IKS, som er landets største offentlige IKT- samarbeid. Samarbeidet har blant annet som målsetting å være fremst i landet på å tilby digitale innbyggertjenester, og å tilby gode og brukervennlige digitale verktøy som sikrer effektiv ressursbruk for kommunenes ansatte. For at Vegårshei kommune skal kunne effektivisere driften samtidig som tjenestetilbudet til innbyggerne skal opprettholdes eller bli bedre er vi avhengige av at vi har tilgang til- og er i stand til å benytte oss av nye digitale løsninger.

Oppgavefordelingen mellom yrkesgrupper

Helsepersonellkommisjonen som la frem sin rapport i vår ([NOU 2023: 4 \(regjeringen.no\)](#)), synliggjør at det ikke er mangel på helsepersonell i Norge, men at vi benytter personellet feil. Dette handler i stor grad om at yrkesgrupper med den høyeste kompetansen (f.eks. leger og sykepleiere) bruker mye av sin tid til å utføre oppgaver som kunne og burde vært løst av ansatte med et annet kompetanse- og lønnsnivå. Det er all grunn til å anta at dette også er tilfelle i Vegårshei kommune, og at dette ikke nødvendigvis kun gjelder for helsesektoren.

Det er en viktig del av Vegårshei kommunes strategi for 2024 å vurdere og endre oppgavefordelingen mellom yrkesgruppene. Dette blir en tid- og arbeidskrevende prosess, men kommunedirektøren forventer at dette vil kunne gi gevinster i form av mer effektiv ressursbruk, reduserte lønnskostnader, og en mer faglig stimulerende arbeidssituasjon for de ulike yrkesgruppene.

Sykefraværet

Vegårshei kommune har i likhet med store deler av Kommune-Norge et høyt sykefravær som medfører høye kostnader til vikarbruk, slitasje på øvrige ansatte og i noen tilfeller overtidskostnader. Reduksjon av sykefraværet vil dermed være viktig, både for å redusere kostnader, og for arbeidsmiljøet. Kommunens Strategi 2024 har som målsetting at fraværet skal reduseres til under 7%. Administrasjonsutvalget vedtok i september at det skal iverksettes et sykefraværsprosjekt hvor det skal arbeides med tiltak som både på kort og lang sikt senker sykefraværet i kommunen. Tiltak som bedrer arbeidsmiljøet og trivsel i kommunen skal tillegges stor vekt. Kommunens HR- leder skal lede prosjektet, og det er nedsatt en arbeidsgruppe bestående av sektorledere, hovedtillitsvalgte og verneombud. Oppstart av prosjektet er blitt utsatt som følge av at vår HR- leder sluttet i jobben i høst, og ny må rekrutteres.

Kommunedirektøren mener dette er et godt og viktig tiltak, og ønsker å starte opp med sykefraværsprosjektet i kommunen så fort det lar seg praktisk gjennomføre.

Enøk

Det har aldri vært gjennomført noe større enøk- prosjekt i Vegårshei kommune. Vi eier en betydelig bygningsmasse, en del av byggene våre er gamle, og er oppført i en tid med lite fokus på energieffektivisering. Med dagens energipriser er det grunn til å tro at det kan ligge et betydelig sparepotensial i å vurdere tiltak for bygningsmassen. Enova har gode tilskuddsordninger for kommuner, og kommunen har nå ansatt kompetanse på enøk- feltet. Det er en målsetting i Strategi 2024 å redusere strømforbruket i kommunale bygg med 10% sammenliknet med 2022.

Interkommunalt samarbeid

Vi har i dag et utstrakt samarbeid med andre kommuner på en rekke felt gjennom Østre-Agder IPR, hvorav mye er helt nødvendig for å sikre forsvarlige tjenester til innbyggerne. Kommunedirektøren mener likevel at det vil være viktig å vurdere samarbeid på nye områder hvor dette kan bidra til effektivisering og bedre ressursbruk og/eller til redusert sårbarhet og opprettholdelse av tjenestekapasitet. Utredning av for- og ulemper knyttet til nye samarbeidsløsninger er imidlertid ressurs- og tidkrevende, og kapasitet til å jobbe med dette er begrenset, både i Østre- Agders sekretariat, og i flere kommuner. Det pågår også nå en evaluering av samarbeidet i Østre- Agder IPR, og resultatet av denne bør foreligge før det er nye tjenestesamarbeid blir vurdert.

Oppsummert

Kommunedirektøren kan ikke se at det finnes noen «quick fix» løsninger som kan bringe økonomien i balanse på kort sikt. Løsningen for å komme ut av ROBEK lista ligger i langsiktig forbedrings- og endringsarbeid, hvor vi må ta tak i små og store tiltak og prosjekter.

Det er en del av utfordringen at ledere spesielt og organisasjonen generelt er så presset på tid og kapasitet at vi har begrenset mulighet til å gjennomføre større endringsprosesser. Vi er bundet opp av daglig drift og brannslukking.

Til grunn for all aktivitet og planarbeid ligger kommunens visjon og kjerneverdier.

Vegårshei kommunes visjon:

Et levende og inkluderende lokalsamfunn

Vegårshei kommunes kjerneverdier:

- *Gjensidig tillit og respekt er utgangspunkt for all samhandling*
- *Ansvar for enkeltmennesket og et inkluderende fellesskap*
- *Dialog er grunnlaget for beslutninger*
- *Kunnskap er nøkkelen til gode løsninger*
- *Trivsel og glede er utgangspunkt for vekst og utvikling.*

Kommunedirektøren ser ikke andre muligheter enn å legge frem et forslag til budsjett for 2024 og økonomiplan for 2024-2027 hvor ikke alle kostnader er dekket inn, og som dermed ikke er i balanse. Dersom dette blir vedtatt blir Vegårshei en ROBEK- kommune.

Kommunedirektøren har gitt sine anbefalinger om driftsrammer og tjenesteutvikling for perioden 2024-2027.

Ved behandling av kommunedirektørens forslag til årsbudsjett og økonomiplan den 12. desember, er det kommunestyrets prioriteringer og vedtak som fastsetter kommunes rammebetingelser for å nå vedtatte mål, og definerer nivå og kvalitet på tjenestene i perioden.

Ole Petter Skjævestad
Kommunedirektør

2. UTFORDRINGSBILDET

Som påpekt i de siste års budsjettframlegg må offentlig sektor i Norge konstatere at den økonomiske «gullalderen» er over. I takt med blant annet demografiske endringer, nedfasing av petroleumsindustrien og store statlige investeringer i vei- infrastruktur, vil offentlig sektor få det trangere. Dette slås blant annet fast i Finansdepartementets Perspektivmeldinger. Det har vært varslet at dette vil Vegårshei kommune merke – og vi merker det.

Vi opplever også en økning av tjenestebehov særlig knyttet til ressurskrevende tjenester for enkeltbrukere både i oppvekst- og helsesektoren. Ordningen med tilskudd for ressurskrevende brukere dekker en stadig mindre andel av kostnadene til denne gruppen av våre innbyggere. De senere år har statsbudsjettene gitt stadig større andel av kommunalt ansvar for finansiering av disse tjenestene. Et eksempel er den jevnlige økning av innslagspunktet for tilskudd til ressurskrevende tjenester ut over ordinær prisvekst. I tillegg har vi brukere som faller utenfor denne ordningen, og som vi derfor ikke mottar tilskudd for.

Ut over dette fremheves følgende årsaker til situasjonen vi befinner oss i:

- Vi tar med oss et driftsnivå fra 2023 inn i økonomiplanperioden som ikke er tilpasset inntektsnivået.
- Inntektssiden i budsjettet i fjor ble budsjettet for optimistisk som følge av ønske om å oppnå balanse. Dette gjelder blant annet utbytte fra Å energi og integreringstilskudd for bosetting av flyktninger.
- De sosiale kostnadene øker voldsomt. Spesielt pensjon (henger sammen med lønns- og prisvekst i samfunnet blant annet).
- Ressurskrevende brukere koster vesentlig mer enn staten dekker i ulike former
- Generell prisvekst er vesentlig høyere enn økte inntekter til kommunen i 2023. Dette forplanter seg til økte kostnader i 2024 på de fleste av lisenser, utstyrsinnkjøp osv.
- Generelt er mye av kjernevirksomheten allerede underfinansiert og underbemannet

Med bakgrunn i dette har kommunedirektøren hatt følgende målsettinger for budsjettopplegget for 2024:

- Opprettholde et forsvarlig tjenestenivå for innbyggere og ansatte
- Unngå ytterligere nedbemanning (kapasitet/sårbarhet og risiko for turnover av nøkkelpersonell)
- Være i stand til å beholde og rekruttere nøkkelpersonell
- Legge grunnlaget for en langsiktig strategi for å oppnå en bærekraftig økonomisk situasjon

Det var i starten av prosessen også et klart mål å fremlegge et forslag til et realistisk budsjett i balanse, men det ble etter hvert tydelig at dette målet ikke er oppnåelig i denne perioden. Det fremlagte forslaget ivaretar imidlertid i all hovedsak de 4 andre målsettingene.

3. SAMMENDRAG OG HOVEDGREP I FORSLAGET

Kommunedirektørens forslag til budsjett 2024 og økonomiplan 2024- 2027 baserer seg i hovedsak på en videreføring av nivået på tjenestene med en del justeringer og korrigeringer. Vi har vektlagt å følge opp føringene fra Strategi 2024, vedtatt av kommunestyret i PS 23/55 - 05.09.23. (se kapitlet om mål og satsingsområder senere i dokumentet) Vi mener å ha fått dette til på en tilfredsstillende måte, selv om det ikke har vært mulig å prioritere alle mål og tiltak fullt ut.

3.1 SEKTORENES RAMMER

Sektorene har vært svært nøkterne og lojale mht. innmelding av nye eller økte behov, og det har vært nødvendig å imøtekomme en del av disse, da vi må erkjenne at kravene til et forsvarlig tjenestenivå har vært utfordrende de siste årene. Vi har vært i stand til å ivareta kjente økte tjenestebehov, men det finnes ikke buffere i sektorene som kan håndtere om det oppstår uforutsette situasjoner eller nye behov for ressurskrevende tjenester.

Det vises til sektorledernes kommentarer som framkommer i vedleggsdelen. Disse må oppfattes som reelle, og må leses. Her synliggjøres konsekvenser de økonomiske rammene får for forutsetningene for å løse oppdraget som beskrives i innledningen. Det er viktig at kommunestyret som bærer ansvaret for tjenesteleveransen til innbyggerne, har et riktig og realistisk bilde av tjenestene vi leverer. Kommunedirektøren ser med respekt på den krevende oppgaven sektorlederne er pålagt med å drive innenfor de foreslåtte rammene.

Tabellene under viser hva kommunedirektøren har klart å prioritere, og hvilke ønskede tiltak som ikke har fått plass i kommunedirektørens forslag til budsjett. Tabellen bør leses sammen med sektorledernes kommentarer i vedleggsdelen.

Budsjettversjon	Kommunedirektørens forslag til budsjett 2024-2027	Sektorenes innmeldte behov 2024-2027
År	2024	2024
Valgte driftstiltak	-17 498 468	-16 902 931
Mer-/mindreforbruk budsjettversjon	5 885 509	6 685 371

Valgte tiltak

Totale driftskostnader fra investeringsbudsjett	236 848	441 173
Kommunedirektørens forslag til Investeringsprogram 2024-2027	236 848	
Sektorenes innmeldte investeringsbehov 2024		441 173

Asylmottak med 150 beboere i årene 2024 og 2025	-4 133 570	-4 133 570
Digitalt utstyr mottaksavdeling (barnehage)	100 000	100 000
Digitalt utstyr mottaksklasse (Vegårshei skule)	150 000	150 000
Drift mottaksklasse (undervisningsmateriell, transport mm.)	200 000	200 000
Estimert effekt av Asylmottak på skatt- og rammetilskudd (innbyggervekst)	-4 098 000	-4 098 000
Estimert effekt av Asylmottak på vertskommuneinntekter	-2 374 886	-2 374 886
Estimert effekt av tilskudd mottaksklasse	-4 301 480	-4 301 480
Estimert effekt på tilskudd foreldrebetaling	-1 050 000	-1 050 000
Fagarbeider 100% mottaksavdeling (barnehage)	311 331	311 331

<i>Fagarbeider 200% mottaksklasse (skole)</i>	1 105 150	1 105 150
<i>Helsesekretær/Sykepleier legetjenesten økning 10% (helse)</i>	80 255	80 255
<i>Helsestasjon 40% økning (helse)</i>	392 968	392 968
<i>Inventar mottaksavdeling (Barnehage)</i>	500 000	500 000
<i>Inventar mottaksklassen (Vegårshei skule)</i>	200 000	200 000
<i>Legeøkning 20% (helse)</i>	359 760	359 760
<i>Mottaksavdeling - tomt og bygg barnehage</i>	1 500 000	1 500 000
<i>Mottaksklasse - Bygningsmessige tilpasinger klokkargården og møterom bibliotek</i>	450 000	450 000
<i>Pedagog 100% mottaksavdeling (barnehage)</i>	345 923	345 923
<i>Pedagog 300% mottaksklasse (skole)</i>	1 995 409	1 995 409

Kommunedirektør og Stab	-192 333	-192 333
<i>HR - sjef forventes vakant i 2 mnd i 2024 pga ansettelsesprosess</i>	-192 333	-192 333

Sektor oppvekst	704 568	1 032 727
<i>Merkantil skole 10% økning</i>		66 996
<i>Miljøterapeut/LOS 50% skole</i>	353 648	353 648
<i>Psykisk helse barn og unge</i>		122 794
<i>SFO-leder 14% økning</i>	101 139	101 139
<i>Spesialpedagog barnehage 20% økning</i>	160 950	160 950
<i>Spes.ped koordinator 10% økning (skole)</i>	88 831	88 831
<i>Utgifter til vikar (SFO) (tiltak ikke vedtatt i 2023)</i>		138 369

Tilskudd	76 857	261 214
<i>Innmeldt behov Rammetilskudd Vegårshei Fellesråd/Menighetsråd</i>		261 214
<i>Kommunedirektørens forslag til økning fra 2023 i Rammetilskudd Vegårshei Fellesråd/Menighetsråd</i>	76 857	

Sektor helse og mestring	969 968	1 052 989
<i>Ergoterapeut økning 60%</i>	513 350	513 350
<i>Nødvendig økning av kommunes stillingsressurs tilknyttet tjenestetildeling fra 100% til 150%</i>	456 618	456 618
<i>Saksbehandler for husbankens virkemidler økning med 10% (fra 20% til 30%)</i>		83 021

Frie disponible inntekter, finans og avsetninger	-14 923 958	-14 923 958
---	--------------------	--------------------

<i>Disposisjonsfond drift tømmes for antatt saldo pr 1.1.24</i>	-10 466 809	-10 466 809
<i>Kommunal andel av fiberprosjekt</i>	0	0
<i>Kommunedirektørens forslag til kommunal egenandel på Skogbrukets hus i 2024-2027</i>	0	0
<i>Retaksering i 2024 og innføring eiendomsskatt på næring fra 2025</i>	-4 457 149	-4 457 149

Tiltak som ikke er valgt i noen av disse budsjettversjoner

Sektor oppvekst		
Kommunepsykolog 20 %	0	184 192

Frie disponible inntekter, finans og avsetninger		
Kommunens tidligere anslag til kommunal egenandel på 1000 000,- fra disposisjonsfond på Skogbrukets hus i 2024-2027	0	0

3.2 LØNSKOSTNADER, INKL. SOSIALE KOSTNADER OG MED FRADRAK FOR REFUSJONER

Nedenfor følger oversiktstabeller over lønnskostnader, inkludert sosiale kostnader med fradrag for refusjon fordelt per sektor.

Sektor	Regn. 2022	Reg. budsj.2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027
Kommunedir. og stab						
Fast lønn	4 966 117	4 393 809	4 753 492	4 892 492	4 892 492	4 892 492
Annen lønn	16 249	4 999	26 399	26 399	26 399	26 399
Folkevalgte	14 000	23 000	28 000	28 000	28 000	28 000
Skyss og kost	24 224	42 600	42 600	42 600	42 600	42 600
SUM LØNNSUTG	5 020 590	4 464 408	4 850 491	4 989 491	4 989 491	4 989 491
Pensjon og aga	904 370	1 750 786	1 768 100	1 821 433	1 821 433	1 821 433
SUM BRT LØNNSUTG	5 924 960	6 215 194	6 618 591	6 810 924	6 810 924	6 810 924
Lønnsrefusjoner	-528 712	0	0	0	0	0
SUM NTO LØNNSUTG	5 396 248	6 215 194	6 618 591	6 810 924	6 810 924	6 810 924

Sektor	Regn. 2022	Reg. budsj.2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027
Fellesutgifter til fordeling						
Fast lønn	562 198	4 593 964	3 910 461	3 916 461	3 916 461	3 916 461
Vikarlønn	832	0	0	0	0	0
Ekstrahjelp	5 111	0	0	0	0	0
Annen lønn	0	681 085	861 844	861 844	861 844	861 844
SUM LØNNSUTG	568 141	5 275 049	4 772 305	4 778 305	4 778 305	4 778 305
Pensjon og aga	2 688 480	-6 715 175	-1 990 133	-1 948 756	-1 921 503	-1 940 815
SUM BRT LØNNSUTG	3 256 621	-1 440 126	2 782 172	2 829 549	2 856 802	2 837 490
Lønnsrefusjoner	-10 245	0	0	0	0	0
SUM NTO LØNNSUTG	3 246 376	-1 440 126	2 782 172	2 829 549	2 856 802	2 837 490

Sektor	Regn. 2022	Reg. budsj.2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027
Oppvekst						
Fast lønn	28 067 615	30 058 962	35 735 805	36 299 711	32 874 711	32 924 711
Vikarlønn	3 227 727	1 937 765	2 095 484	2 095 484	2 095 484	2 095 484
Ekstrahjelp	742 148	50 000	224 822	224 822	224 822	224 822
Overtid	557 144	15 000	358 000	358 000	358 000	358 000
Annen lønn	1 078 407	429 393	368 860	368 860	368 860	368 860
Skyss og kost	120 401	77 100	77 100	77 100	77 100	77 100
SUM						
LØNNSUTG	33 793 442	32 568 220	38 860 071	39 423 977	35 998 977	36 048 977
Pensjon og aga	7 287 032	9 523 717	10 900 716	11 107 424	10 186 544	10 205 728
SUM BRT						
LØNNSUTG	41 080 474	42 091 937	49 760 787	50 531 401	46 185 521	46 254 705
Lønnsrefusjoner	-2 203 887	-1 368 000	-1 368 000	-1 368 000	-1 368 000	-1 368 000
SUM NTO						
LØNNSUTG	38 876 587	40 723 937	48 392 787	49 163 401	44 817 521	44 886 705

Sektor	Regn. 2022	Reg. budsj.2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027
Helse og mestring						
Fast lønn	39 448 925	42 932 327	48 252 302	48 252 302	47 650 302	47 650 302
Vikarlønn	6 117 243	3 472 085	3 672 085	3 672 085	3 672 085	3 672 085
Ekstrahjelp	703 504	292 330	392 330	392 330	392 330	392 330
Overtid	1 204 235	430 000	530 000	530 000	530 000	530 000
Annen lønn	1 491 955	962 027	1 151 435	1 151 435	1 151 435	1 151 435
Kvalifisering og intro. stønad	1 102 971	6 191 000	6 191 000	6 191 000	6 191 000	6 191 000
Skyss og kost	241 118	305 800	301 800	301 800	301 800	301 800
SUM						
LØNNSUTG	50 309 951	54 585 569	60 490 952	60 490 952	59 888 952	59 888 952
Pensjon og aga	12 355 736	17 627 854	19 782 566	19 782 566	19 551 583	19 551 583
SUM BRT						
LØNNSUTG	62 665 687	72 213 423	80 273 518	80 273 518	79 440 535	79 440 535
Lønnsrefusjoner	-2 322 829	-2 650 000	-2 440 000	-2 440 000	-2 440 000	-2 440 000
SUM NTO						
LØNNSUTG	60 342 858	69 563 423	77 833 518	77 833 518	77 000 535	77 000 535

Sektor	Regn. 2022	Reg. budsj.2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027
Samfunn og infrastruktur						
Fast lønn	6 919 009	7 406 321	7 943 871	7 943 871	7 943 871	7 943 871
Vikarlønn	421 734	275 000	285 000	285 000	285 000	285 000
Ekstrahjelp	207 345	80 179	80 179	80 179	80 179	80 179
Overtid	366 748	115 000	290 000	290 000	290 000	290 000
Annen lønn	100 989	356 332	376 488	376 488	376 488	376 488
Løn renhold	3 153 193	3 191 694	3 531 666	3 531 666	3 531 666	3 531 666
Folkevalgte	0	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Skyss og kost	33 292	61 980	61 980	61 980	61 980	61 980
SUM						
LØNNSUTG	11 202 310	11 491 506	12 574 184	12 574 184	12 574 184	12 574 184
Pensjon og aga	2 622 449	4 413 675	4 437 786	4 437 786	4 437 786	4 437 786
SUM BRT						
LØNNSUTG	13 824 759	15 905 181	17 011 970	17 011 970	17 011 970	17 011 970
Lønnsrefusjoner	-466 736	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000
SUM NTO						
LØNNSUTG	13 358 023	15 755 181	16 861 970	16 861 970	16 861 970	16 861 970

Sektor	Regn. 2022	Reg. budsj 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027
Politisk aktivitet og valg						
Annen lønn	2 230	0	0	0	0	0
Folkevalgte	1 056 769	1 245 650	1 285 344	1 285 344	1 285 344	1 285 344
Skyss og kost	33 286	30 800	33 400	33 400	33 400	33 400
SUM						
LØNNSUTG	1 092 285	1 276 450	1 318 744	1 318 744	1 318 744	1 318 744
Pensjon og aga	225 943	356 816	345 943	345 943	345 943	345 943
SUM BRT						
LØNNSUTG	1 318 228	1 633 266	1 664 687	1 664 687	1 664 687	1 664 687
SUM NTO						
LØNNSUTG	1 318 228	1 633 266	1 664 687	1 664 687	1 664 687	1 664 687

3.3 EIENDOMSSKATT – BOLIG, FRITIDSEIENDOM OG NÆRING

Kommunedirektøren har sett på muligheten for å utvide eiendomsskatten til å gjelde også § 3a (næring mm) fra 2025. Hoved inntektskilden her blir kraftlinjene i kommunen. Men det vil naturlig nok omfatte lokalt næringsliv også. Eiendomsskatten for næring kan første året ikke settes høyere enn 4 %. Satsen kan økes 1%o pr år opp til maks 7%o. Inntektpotensialet er løselig anslått til 1,5mill pr år, når fullt utnyttet.

Om vi velger å innføre eiendomsskatt på næring fra 2025, så må vi fremskynde planlagt ny taksering til 2024 (opprinnelig planlagt 2025)

Innføring av eiendomsskatt på næring fra 2025 ligger inne som en forutsetning i kommunedirektørens forslag.

Dette er et inntekspotensial staten har gitt oss, og mange kommuner har tatt dette i bruk for å fortsatt kunne være i stand til å levere tilfredsstillende basistjenester til innbyggerne.

Det foreslås også at oppstart av retaksering også av hus og hytter fremskyndes til 2024 (opprinnelig planlagt 2025) for alle eiendommer som ikke skattes etter grunnlag fra skatteetaten.

Det kan ikke sies noe sikkert eller eksakt om hvordan dette vil slå ut for den enkelte næringseiendom før eventuell taksering er gjennomført og regelverk vedtatt, men de foreløpige anslagene som ble gjort i 2020 tilsier at et næringsbygg på 650 m² (tilsvarer Byggern) vil få en årlig eiendomsskatt på ca. kr. 13.000,-. Driftsbygninger tilknyttet landbrukseiendommer kan ikke beskattes. Det vil antakelig være eierne av kraftlinjer og ledningsnett som vil sørge for det vesentlige av inntekt til kommunen.

Tabell under viser inntekspotensial over årene fremover. Det er det nederste forslaget som er lagt til grunn i kommunedirektørens forslag.

	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Inntekspotensial i perioden
Kun eiendomsskatt på hus/hytter som i dag							
Retaksering 2025: eiendomsskatt på Hus, hytter, landbruk uten drift							
Inntekts- anslag	6 457 149	6 580 957	7 064 208	7 172 221	7 285 284	7 396 416	
Kostnads- anslag	-	- 1 200 000	-	-	-	-	
Netto inntekt kommunen	6 457 149	5 380 957	7 064 208	7 172 221	7 282 934	7 396 416	Ca 40,7 mill
Kontorjustering 2026: eiendomsskatt på Hus, hytter, landbruk uten drift							
Inntekts- anslag	6 457 149	6 580 957	6 945 917	7 118 990	7 296 390	7 478 225	
Kostnads- anslag	-	-	-	-			
Netto inntekt kommunen	6 457 149	6 580 957	6 945 917	7 118 990	7 296 390	7 478 225	Ca 41,8 mill

Eiendomsskatt på både næring og hus/hytter/landbruk uten drift Kommunedirektørens forslag							
Innføre eiendomsskatt på næring fra 2025: Retaksering 2024, eiendomsskatt på næring, hus, hytter, landbruk uten drift							
Inntektsansl.	6 457 149	8 410 530	8 538 908	8 669 921	8 803 634	8 940 116	
Kostnadsansl	2 000 000		-	-	-	-	
Netto inntekt kommunen	4 457 149	8 410 530	8 538 908	8 669 921	8 803 634	8 940 116	Ca 47,8 mill

3.4 IKKE LOVPÅLAGTE TILSKUDD OG STØTTEORDNINGER

Ulike tilskuddsordninger utgjør en del av kommunens kostnader som ikke er enten strengt nødvendige eller lovpålagte, og det ligger dermed innenfor det administrative og politiske handlingsrommet å redusere disse kostnadene.

Kommunedirektøren foreslår ikke kutt i disse tilskuddene i 2024. Tabellen under viser hva det gis tilskudd.

Tilskudd til:	K-styre vedtak 2023	Budsjettforslag 2024	K-styre vedtak 2024
Ungdomsklubben Villheia	30 000	30 000	
Ungdomsklubben NITO	30 000	30 000	
Kulturmidler (Lag og foreninger)	40 000	40 000	
Ungdommens kulturmidler (L&F)	5 000	5 000	
Vegårshei Bygdetun	90 000	90 000	
Vegårshei Frivilligsentral	303 000	318 000*	
Vegårshei Ski og Aktivitetssenter	110 000	110 000	
Bygdekino	23 000	30 000	
Private veier	100 000	100 000	
TV aksjonen	5 000	5 000	
Togtaxi	10 000	0	
Vegårsheidagene	15 000	15 000	
17.mai arrangement/Polentur**	9 000	9 000	
SUM	770 000	782 000	

*Justert for lønns og prisvekst (for å få tilskudd fra staten til frivilligsentral, må kommune dekke 40 % av ett årsverk - staten dekker de resterende 60 %)

** Bidrag til 17. mai arrangement/Polen tur for 10. klasse er tilskudd som har blitt utbetalt årlig, men som ikke har stått oppført i oversikten.

Tilskudd/drift av prosjekter som ikke er lovpålagt:

Det er en del utviklingsprosjekter hvor kommune har bidratt med tilskudd og er med i ad hoc utvalg. Disse prosjektene er positive for bygda, men det er ikke noe en kommune er lovpålagt å gjøre.

Alle prosjektene i tabellen ligger inne med 0 kr i økonomiplanperioden i kommunedirektørens forslag

Prosjekter	Tilskudd i 2023	Fremtidig finansieringsbehov	Kommentar
Elevelangs	0,-	Anslag ca. 150.000 til anskaffelse av grunn. Usikkert når. Kostnadsoverslag fra mulighetsstudie: 59,8 mill	Satser på finansiering gjennom statlig sikring
Myraparken	Kr. 250.000 (bidrag)		Mye arbeid gjenstår. Prosjektet har ca. kr.

	Kr. 300.000 (Mellom- finansiering) Kr. 200.000 (toalettbygg) Kr. 205.500 (jordmorboligen)		850.000 igjen på budsjett
Dagsturhytte	150.000	0,-	Drift ivaretas av Frivillig sentralen
Skogbrukets hus		Kr. 1.000.000,- («signalisert vilje»)	Genererer tung finansiering fra Fylkeskommunen
Kirkeorgel	300.000 Forprosjekt	2025: kr. 500.000,- 2026: kr. 500.000,-	Har samlet inn kr. 750.000 Søknad om ytterligere 1 mill. Vedtatt utsatt Sak 23/45
Fiberutbygging		0,-	Fiberutvalget legges ned

I tillegg kommer utbetaling av møtegodtgjørelse og eventuell tapt arbeidsfortjeneste.

3.5 OM ROBEK

ROBEK (register om betinget godkjenning og kontroll) er et register over kommuner og fylkeskommuner som er i økonomisk ubalanse. Kommuner og fylkeskommuner i ROBEK må ha godkjenning fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet for å kunne foreta gyldige vedtak om låneopptak eller langsiktige leieavtaler, samt at lovligheten av budsjettvedtakene skal kontrolleres.

Svak kommuneøkonomi er som regel ikke et resultat av plutselige og uforutsette hendelser. Det kan skyldes en utvikling som har pågått over flere år. Derfor kan det ofte være en større utfordring å ansvarliggjøre de folkevalgte når det gjelder den økonomiske utviklingen mot en bærekraftig kommuneøkonomi.

Årsakene

- En kommune blir oppført i ROBEK hvis:
- kommunestyret har vedtatt å fastsette et årsbudsjett uten at alle utgifter er dekket inn på budsjettet
- kommunestyret har vedtatt å fastsette en økonomiplan uten at alle utgifter er dekket inn på økonomiplanen
- kommunestyret har vedtatt at et regnskapsmessig underskudd skal fordeles ut over det påfølgende budsjettår etter at regnskapet er fremlagt eller
- kommunen ikke følger vedtatt plan for dekning av underskudd

Hva er Statsforvalterens rolle overfor kommunene?

I tillegg til å godkjenne låneopptak, kontroll med lovligheten av kommunestyrets budsjettvedtak og økonomiplan skal Statsforvalteren være en god rådgiver for kommuner innmeldt i registeret.

Statsforvalteren skal også påse at kommuner i registeret utarbeider en forpliktende plan, og følge opp at planen blir fulgt gjennom jevnlige statusrapporter.

Hva vil det bety for Vegårshei om vi havner på ROBEK- lista?

- ROBEK omtales ofte av media som en «skammens liste». Det gir ikke godt omdømme å være en ROBEK- kommune.
- Statsforvalteren må godkjenne låneopptak og leieavtaler. Dette vil antakelig ha liten betydning for Vegårshei.
- Kommunen vil få ekstra oppfølging fra Statsforvalteren. Det kan være positivt og innebære ekstra støtte.
- Statsforvalteren vil kreve at vi legger en plan for å oppnå bærekraft i økonomien.

4. ORGANISERING OG STYRING

4.1. POLITISK STRUKTUR

Kommunestyret (17 medlemmer) er kommunens øverste politiske organ. Kommunestyret gjør vedtak på vegne av kommunen så langt ikke annet følger av lov eller delegeringsvedtak. Kommunestyret har følgende politiske fordeling:

KRF: ordfører + 5

SP: varaordfører + 3

AP: 5

Høyre: 2

Vegårshei kommune styres etter formannskapsmodellen. Dette er hovedmodell i kommuneloven og innebærer at formannskapet velges av kommunestyret etter partienes forholds vise representasjon i kommunestyret. *Formannskapet* (5 medlemmer) behandler økonomiplan, årsbudsjett og skattevedtak, og er ansvarlig for den løpende styringen av arbeidet med kommuneplanen og investeringssaker. Formannskapet behandler for øvrig saker i henhold til reglementet.

Vegårshei kommune har følgende råd og utvalg:

- Formannskap
- Planutvalg
- Administrasjonsutvalg
- Valgstyret
- Klagenemnd
- Rådgivende utvalg:
 - Råd for eldre og personer med funksjonsnedsettelse, ungdomsråd
 - Beredskapsråd (formannskapets medlemmer)

I tillegg er det valgt representanter til kontrollutvalg, foretak og selskaper, samt flere utvalg jfr. Kommuneloven kapittel 5 og 7.

Myndighet og ansvar fremgår av vedtak, retningslinjer og reglementer.

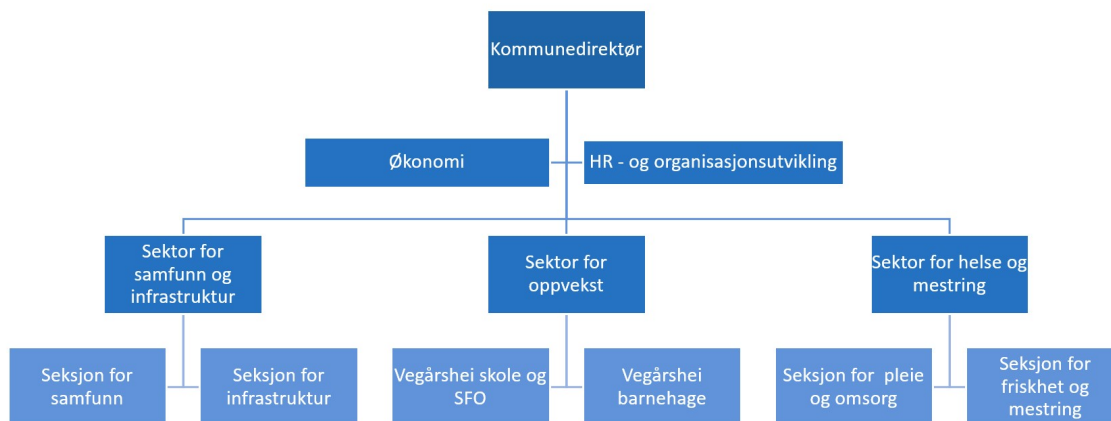

4.2. ADMINISTRATIV STRUKTUR

Kommunedirektøren er kommunens øverste administrative leder. Kommunedirektøren leder arbeidet med å forberede saker for folkevalgte organer, og er ansvarlig for at disse er forsvarlig utredet. Kommunedirektøren har videre ansvar for å gjennomføre og iverksette politiske vedtak. Kommunedirektørens ansvar og myndighet er nærmere beskrevet i kommuneloven kapitel 13 og delegeringsreglementet vedtatt av kommunestyret. Kommunedirektøren er bindeleddet mellom kommunens politiske ledelse og kommunens ansatte.

Kommunedirektørens *lederguppe* består i tillegg til kommunedirektøren av kommunens tre sektorledere, HR sjef, økonomisjef og organisasjonssjef. Sektorlederne er *delegert totalansvar* for sine respektive sektorer. Dette innebærer at sektorlederne har nødvendig myndighet for å sikre sektorenes drift, både når det gjelder faglige, økonomiske, personalmessige og organisatoriske forhold.

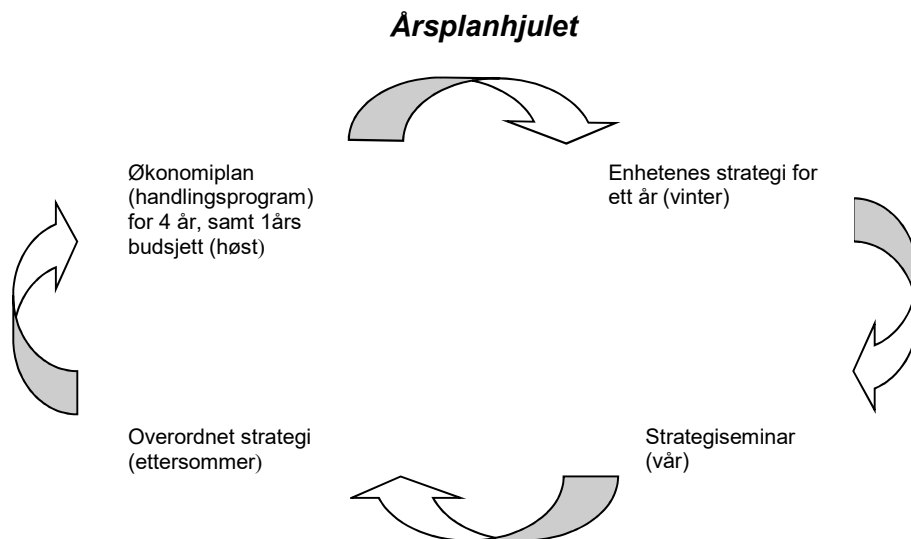
Administrativt organisasjonskart for Vegårshei kommune:

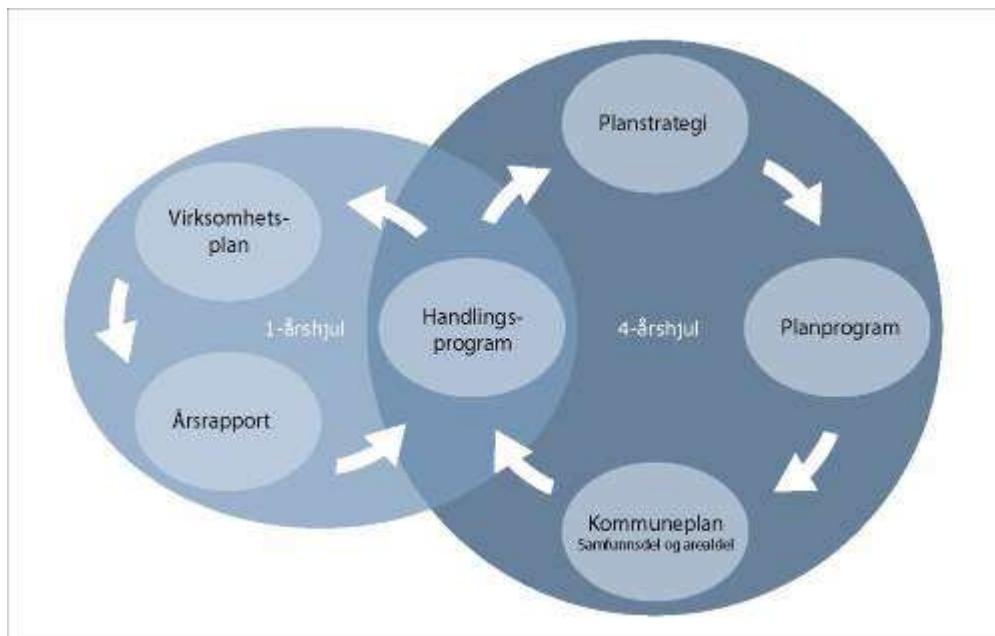
4.3. PLAN- OG STYRINGSSYSTEM

Plan- og styringssystemet skal ivareta de folkevalgtes ansvar for strategisk styring og prioriteringer, og kommunedirektørens ansvar for å iverksette politiske vedtak og styringssignaler.

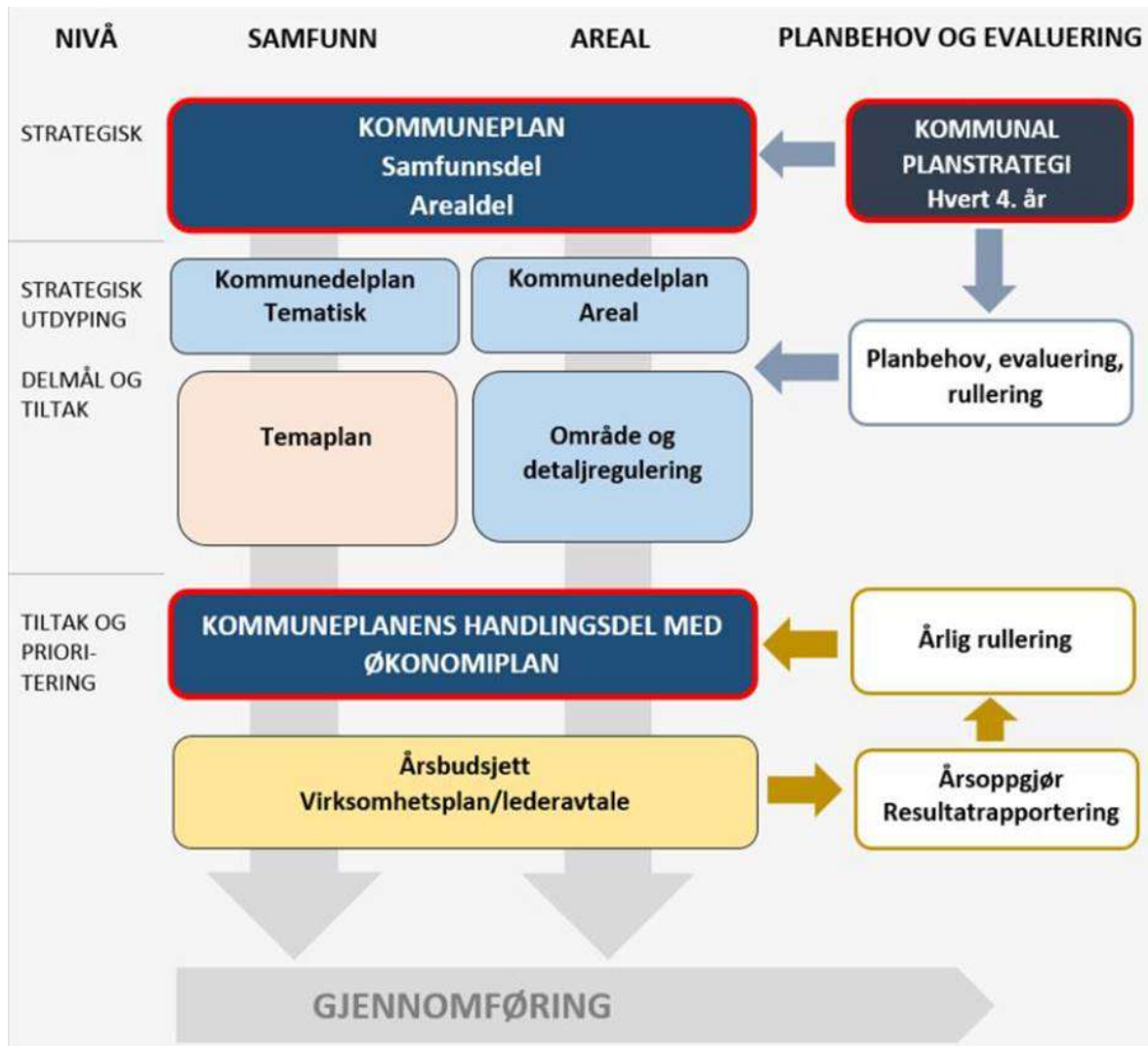
En forenklet modell kan illustreres på denne måten:

1-årshjulet i sammenheng med 4-årshjulet

Figuren under viser Vegårshei kommunes plansystem. Alle kommunens overordnede planer og strategidokumenter vedtas av kommunestyret.

Planstrategien

Kommunestyret skal minst én gang i hver valgperiode (fireårsperioden), og senest innen ett år etter konstituering, utarbeide og vedta en kommunal planstrategi. Planstrategien er første ledd i kommunens plansystem og i kommunens langsiktige samfunnsplanlegging.

Kommuneplanen

Kommuneplanen er kommunens overordnede strategiske styringsdokument og inneholder mål og retningsvalg for kommunens utvikling. Kommuneplanen består av en samfunnsdel og en arealdel. Kommuneplanen utarbeides vanligvis for en periode på 12 år og revideres hvert fjerde år.

Før selve arbeidet med kommuneplanen igangsettes skal det utarbeides et planprogram for kommuneplanen. Planprogrammet skal beskrive hvilke temaer som planlegges revidert i kommuneplanen, utredningsbehov og medvirkningsprosesser.

Handlingsprogram

Kommunens økonomiplan skal gi en realistisk oversikt over sannsynlige inntekter, forventede utgifter og prioriterte oppgaver for kommunens virksomhet. I Vegårshei kommune innarbeides økonomiplanen og årsbudsjettet i handlingsprogrammet, som inneholder økonomiske rammer, mål og planlagte aktiviteter for kommende fireårsperiode.

Styringssystemet

Styringssystemet (virksomhetsstyringen) er *kommunedirektørens verktøy* for å iverksette og følge opp vedtak, mål og prioriteringer. Virksomhetsstyringen skal sikre at kommunen løser oppgavene og når målene på en effektiv måte innenfor gjeldende lover, regler og økonomiske rammer.

5. HOVEDMÅL OG SATSNINGSOMRÅDER

Prosessen med å utarbeide overordnet strategi for kommunen starter vanligvis i strategiseminar med kommunestyret på våren, jfr. årshjulet. For 2023 fulgte vi i hovedsak malen for arbeidet fra 2022. Utformingen av strategien ble endret, slik at den nå får plass på en side. Vegårshei kommune står fortsatt overfor en særdeles krevende økonomisk situasjon.

Hovedmålet for kommunen i 2024 og i resten av økonomiplanperioden er fortsatt å etablere en økonomisk situasjon som bidrar til at kommunen kan være bærekraftig også i årene fremover.

Kommunedirektøren legger kommuneplanens mål og overordnet strategi for 2024 til grunn for kommunens virksomhet i første året av denne økonomiplanperioden.

Kapittel 5.1 gjengir de overordnede målene i kommuneplanen, og overordnet strategi for 2024.

5.1 HOVEDMÅL OG SATSNINGSOMRÅDER

Vegårshei kommunes visjon er å være: *Et levende og inkluderende lokalsamfunn.*

Hovedmålene fra kommuneplanen 2019 - 2031 er:

- Legge til rette for trivsel og god folkehelse i kommunen
- Legge til rette for flere arbeidsplasser, og bidra til å videreutvikle næringslivet
- Rask og sikker fysisk og digital kommunikasjon i kommunen og med regionen
- Leverer gode og fremtidsrettede tjenester til innbyggerne
- Gjøre tjenestene mer tilgjengelige
- Være en effektiv organisasjon tilpasset oppgaver og samfunnsutvikling
- Være en attraktiv arbeidsplass med godt omdømme
- Kompetansen til medarbeiderne skal være oppdatert og fremtidsrettet
- Legge til rette for trivsel og lavt sykefravær
- Ha en økonomisk situasjon som er tilstrekkelig robust til å takle uforutsette hendelser
- Forvalte kommunal eiendom og eiendeler i et langsiktig perspektiv

Visjon	Et levende og inkluderende lokalsamfunn					
Mål fra kommuneplanen	Vegårshei har et godt omdømme og er en attraktiv (bo)kommune		Levere gode og fremtidsrettede tjenester til innbyggerne		Være en attraktiv arbeidsplass med godt omdømme	Ha en økonomisk situasjon som er tilstrekkelig robust til å takle uforutsette hendelser.
Fokusområder	Innbyggeren i sentrum	Samarbeid på tvers	Helse og mestring	Oppvekst	Samfunn og infrastruktur	Økonomi
Mål I 2024 skal vi ...	• Leverer enkle, heldigitale innbyggertjenester, tilgjengelig 24/7 • Forberede oss på befolkningsvekst • Rullere kommuneplanen i samspill med innbyggerne • Samarbeide enda bedre med frivilligheten • Ta godt vare på flyktningene som kommer til Vegårshei	• Implementere innsatstrappa i hele organisasjonen • Redusere sykefraværet • Beholde og rekruttere dyktige ansatte • Optimalisere nytten av digitale verktøy • Bli en enda bedre lærlingekommune	• Bruke våre ansattes kompetanse riktig • Forberede oss på å gi et godt tilbud til unge voksne med sammensatte tjenestebehov • Utvikle/ tilpasse tjenestetilbudet for demente • Ha fokus på barn og unges helse • Ha bedre kontroll og forvaltning av medisiner og medisinsk utstyr	• Satse på språk 0-16 år • Øke innsatsen for å redusere ufrivillig skolefravær • Styrke satsing på psykisk helse og livsmestring for barn og unge • Styrke samarbeidet med foreldrene • Ivareta behovet for ledelse på SFO	• Forvalte og ta vare på kommunale bygg og infrastruktur på en god måte • Redusere sårbarhet på drift av kritiske VA- anlegg • Sørge for at tilstand på kritisk infrastruktur er forsvarlig • Redusere strømforbruk i kommunale bygg • Redusere kommunens CO2 utslipp • Tiltrekke oss ny næringsvirksomhet	• Leverer faglig forsvarlige tjenester tilpasset de økonomiske rammene • Sikre stram og god økonomistyring • Fortsette å påvirke regjering og storting for å sikre bærekraftige rammebetingelser
Vi har lyktes i 2024 når ...	• Vi har etablert minst 3 nye digitale innbyggertjenester • Vi har minst 20 nye boliger i kommunen • Kan vedta ny kommuneplan etter bred innbyggerinvolvering • Kommunen og frivilligheten har god nytte av hverandre • Beboere i asylmottak trives, og bosatte trives og blir boende	• Vi ser en tydelig venstreforskyving i trappa • Sykefraværet er under 7% • Vi sammen har laget en god Kompetanseplan • Har synliggjort og tatt ut gevinst av minst 3 digitale løsninger • Har minst 10 lærlingeplasser i kommunen	• Vi har vurdert og endret oppgavefordelingen mellom yrkesgruppene • Vi har en plan for boligløsninger tilpasset brukernes behov • Vi har bedre dagtilbud og en god boveiledertjeneste for de som trenger det • Finansiering av skolehelsetjenesten er ivare tatt i driftsbudsjettet • Har på plass digital løsning for lagerstyring	• Vi har utarbeidet språkplanen • Kan tilby alternativ opplæringsarena for de som trenger det • Psykisk helse og livsmestring er en integrert del av skolehelsetilbudet • Har et godt system for foreldreveiledning på plass • Har økt ledelsesressurs på SFO	• Vi har utarbeidet og gjennomfører en plan for vedlikehold og rehabilitering • Vi har en løsning som sikrer forsvarlig drift ved vakanser • Myra har trygt høydebasseng • Kommunen har redusert strømforbruket med 10% sammenliknet med 2022 • Kommunen tatt i bruk elbiler som tjenestebiler • Vi har 1-2 nye etableringer	• Netto driftsresultat er positivt og minimum 0,5% • Politikerne er varslet om økonomiske avvik før de blir store • Statsbudsjettet for 2025 ikke innebærer realnedgang for Vegårshei kommune

5.2. STYRKER OG SVAKHETER – MULIGHETER OG TRUSLER

Styrker nåtid	Muligheter fremtid
• Fortsatt godt omdømme • Mål for samfunnsutvikling • Fortsatt god kvalitet på tjenestene • Fortsatt dyktige og dedikerte medarbeidere • God lokalkunnskap	• Ta i bruk mulighetene som finnes innen digitalisering • Få fart på effekter og gevinster av digitalisering • Fortsette interkommunalt og regionalt samarbeid ved behov og der det er lønnsomt • Bedre utnyttelse av mange og gode lokale krefter og frivillighet
Svakhet nåtid	Trusler fremtid
• Strammere og strammere økonomi • For svak brukerorientering • Mister kompetanse og kapasitet • Lavere grad av gjennomføringsevne	• Økt sårbarhet ifht kompetanse og kapasitet • Manglende kapasitet til å prioritere videre utviklings- og endringsarbeid • Stagnasjon • Lite rom for å ta grep som gir varige effekter på driftsnivå • Omdømmetap • Manglende konkurransefortrinn

Det vises til beskrivelse av sektorene, og ledernes kommentarer til kommunedirektørens budsjett- og økonomiplanforslag i vedleggsdelen.

6. RAMMEBETINGELSER

6.1. REGJERINGENS KOMMUNEOPPLEGG

Regjeringens forslag til statsbudsjett ble lagt fram den 6. oktober. I kommuneopplegget anslås realveksten i frie inntekter for kommunene til 5,1 mrd. kr (dvs. 1,4 %), mens det i kommuneproposisjonen i mai ble signalisert en vekst i intervallet 4,4-4,7 mrd. kr. Oppjusteringen må ses i sammenheng med at anslaget for pensjonskostnader som finansieres med frie inntekter, er økt med 0,7 mrd. kr basert på oppdaterte tall fra pensjonsleverandørene. Ved beregning av realvekst i kommunesektorens inntekter for 2024 er det lagt til grunn en kostnadsvekst (deflator) på 4,3 % (fordelt med 4,9 % som årslønnsvekst og 3,4 % som prisvekst). I realveksten ligger det også inne 150 mill. kr til satsing på psykisk helse og rus og 40 mill. kr til helsestasjon og skolehelsetjeneste. I tillegg er 100 mill. kr fordelt til de kommunene som taper mest på modellen for gradert basiskriterium.

Realveksten på 1,4 % er regnet fra inntektsnivået i 2023 slik det ble anslått etter behandlingen av Revidert nasjonalbudsjett 2023. Når veksten regnes fra anslag på regnskap for 2023, blir inntektsveksten fra 2023 til 2024 lavere, siden veksten regnes fra et oppjustert nivå sammenlignet med nivået i revidert nasjonalbudsjett 2023. Oppjusteringen for i år har sammenheng med økt skatteinntektsanslag for kommunene med 3,547 mrd. kr. Skatteinntektene for i år er nå anslått til -5,7 % nominelt for kommunene. På kostnadssiden bør spesielt merkes at deflatoren for inneværende år er nedjustert fra 5,2 prosent i RNB til nå 4,5 prosent. Redusert prisvekst betyr også at realverdien av inntektsveksten for 2024 blir høyere. Deflatoren for 2024 er altså anslått til 4,3 prosent.

Regjeringen foreslår at den kommunale skattøren for personlige skattytere for 2024 settes ned med 0,2 prosentpoeng. Denne justeringen har sammenheng med et makroøkonomisk styringsmål om at skatteinntektsandelen (inkl. eiendomsskatt) skal utgjøre 40 pst. av de samlede inntektene. Ordinær skatt på inntekt og formue (inkl. naturressursskatt) for 2024 anslås å bli 5,8 % høyere for kommunene samlet, sammenlignet med det sist justerte nivåanslaget for i år. Rammetilskuddet for kommunene foreslås økt med 3,4 %. Sum frie inntekter anslås etter dette å øke med 4,7 % nominelt.

I kommunedirektørens budsjettforslag for 2024 er frie inntekter (ordinær skatt og rammetilskudd) satt til 182,226 mill. kr, som er 4,406 mill. kr høyere enn i beregningene fra KDD. Kommunedirektøren legger per nå til grunn 165,957 mill. kr som frie inntekter i år.

Korrigerer vi med 1,452 mill. kr, som er summen av såkalte oppgaveendringer i kommuneopplegget, får vi 167,409 mill. kr i oppgavekorrigerede frie inntekter.

I kommunedirektørens budsjettforslag legges derfor til grunn en nominell vekst i frie inntekter på 14,817 mill. kr eller 8,9 %.¹

¹ Lokalt skatteanslag er i disse beregningene basert på kommunens gjennomsnittlige skatteinntekter per innbygger i de siste tre skatteårene (2020-22).

Oppgaveendringene over rammetilskuddet omfatter følgende innlemminger, korreksjoner og regelendringer: Beløpet i hver av linjene viser kommunens andel av den enkelte korreksjonen (fordelt etter aktuell delkostnadsnøkkel) – og som kan brukes i beregningen/dokumentasjonen av rammeendringer for aktuelle tjenesteområder.

	I makro	Vegårshei
Samlet korreksjon (1000 2023-kr)	3 565 632	1 452
Statlige og private skoler, endring i elevtall	-115 010	-58
Redusert pensjonspåslag for private barnehager	-55 100	-21
Gratis deltids plass SFO 2. trinn, helårseff.	827 965	417
Gratis barnehage tiltaks sone Finnmark og Nord-Troms, helårseff.	68 410	0
Diverse korrigeringer ny opplæringslov	45 288	23
Økte veiledende satser for sosialhjelp, helårseff. av endring i 2023	283 593	103
Gratis barnehage 3. barn i barnehagen, helårseff. av endring i 2023	23 011	9
Reduksjon i maksimal foreldrebetaling i barnehagen i 2024 og helårseff. av endring i 2023	1 559 773	588
Ytterligere reduksjon i maksimal foreldrebetaling i barnehagen i 2024 (sentralitet 5 og 6)	69 358	226
Endringer i kontantstøtten, konsekvenser for barnehage	114 765	43
Pasienttilpasset basistilskudd, helårseff. av endring i 2023	239 693	131
Ekstraordinære inntekter fra konsesjonskraft, reversert trekk i rammetilskudd	535 000	0
Vaksinasjon mot Covid-19, engangsbevilgning i 2023	-68 000	-26
Diverse korreksjoner	36 886	17

Kommunedirektøren har for de øvrige årene i planperioden (2025-27) budsjettert med en årlig realvekst over kommuneopplegget på 3,0 mrd. kr eller 0,8 % (dvs. noe utover demografikostnadene i makro), og forutsatt den samme relative veksten på skatt og rammeoverføringer.

Oppsummert for årene i økonomiplanperioden opereres derfor med følgende anslag for frie inntekter (i 1000 2024-kr): ²

	2023	2024	2025	2026	2027
Rammetilskudd (fast del)	89 734	97 458	104 076	103 902	101 941
Skatt	56 841	63 234	63 567	60 899	61 376
Inntektsutjevning	19 382	21 534	21 644	20 731	20 890
Sum frie inntekter	165 957	182 226	189 287	185 532	184 207
%-endring		9,8	3,9	-2,0	-0,7

² I prognosekjøringen (basert på KS-modellen) er det i utgangspunktet lagt til grunn framskrevne innbyggertall både for kommunen og landet, konkret per 1.1.2024, 1.1.2025, 1.1.2026 og 1.1.2027 (SSB MMMM justert for TBU-metode og flyktninger). Innbyggertall fordelt på de aktuelle aldersgruppene har telletidspunkt 1. juli år t, og vi lar disse være gjennomsnittet av tallene per 1.1 år t og 1.1 år t+1. Innbyggertall totalt og fordelt på aldersgrupper per 1. juli påvirker innbyggertilskuddet og utgiftsutjevningen det påfølgende året, mens innbyggertall totalt per 1.1. påvirker inntektsutjevningen aktuelt år. I tillegg er det justert for ekstraordinær vekst fra asylmottak med 110 personer for Vegårshei kommune for årene 2024 og 2025. Ordinært skjønn fra Statsforvalteren (1,1 mill. kr i 2024) er satt til 0,7 mill. kr for årene 2025, 2026 og 2027.

Dokumentasjon av frie inntekter 2023 og 2024 (Grønt hefte 2024).

Vegårshei	2023	2024
Innbyggertilskudd	59 579	65 063
Utgiftsutjevnerende tilskudd/trekk	19 666	22 326
Korreksjonsordningen for elever i statlige/private skoler	1 412	1 613
Inntektsgarantitilskudd, netto	-87	-159
Tilskudd til saker med særskilt fordeling	2 249	2 936
Distriktstilskudd Sør-Norge/småkommunetilskudd	4 381	4 569
Distriktstilskudd Nord-Norge	0	0
Veksttilskudd	0	0
Storbytilskudd	0	0
Regionsentertilskudd	0	0
Skjønnstilskudd*	1 000	1 110
= Sum rammetilskudd (fast del) ved framleggelsen av statsbudsjett	88 200	97 458
Anslag inntektsutjevnerende tilskudd/trekk fra KDD i statsbudsjettet	19 059	21 729
Skatteinntektsanslag fra KDD i statsbudsjettet	54 899	58 634
Endring rammetilskudd etter budsjettsaldering	359	0
Endring rammetilskudd i RNB (inkl. budsjettavtale på Stortinget)	1 175	0
Endring i anslag skatt/inntektsutjevning fra KDD målt mot oppr. anslag	2 008	0
= Sum frie inntekter (skatt og rammetilskudd)	165 700	177 820
Oppgavekorrigering**	1 556	0
= Anslag på oppgavekorrigerte frie inntekter	167 256	177 820
Anslag prosentvis vekst relativt til fjoråret		6,3 %
Anslag på oppgavekorrigert vekst relativt til fjoråret		10 564

*) Eventuelle tildelte skjønnsmidler fra statsforvalteren gjennom året inngår ikke i denne summen

**) I Grønt hefte er korreksjonene på kommunenivå i hovedsak gjort etter samlet kostnadsnøkkel, se GH 2024 tabell 3-k.

Dokumentasjon av utgiftsutjevningen 2024 og endring 2023-2024.

Vegårshei	2024			Endring 2023-2024	
	Vekt	Utgifts- behovs- indeks	Tillegg/ trekk i utgiftsutjevn (1000 kr)	Utgifts- behovs- indeks	Tillegg/ trekk i utgiftsutjevn (1000 kr)
0-1 år	0,0058	1,0145	12	17,1 %	131
2-5 år	0,1348	0,9780	-420	-0,1 %	-37
6-15 år	0,2527	1,1335	4 776	-1,8 %	-562
16-22 år	0,0241	1,0681	232	1,3 %	59
23-66 år	0,1081	0,9697	-464	-0,7 %	-135
67-79 år	0,0605	0,9594	-348	1,0 %	36
80-89 år	0,0806	1,0962	1 097	1,3 %	244
Over 90 år	0,0403	0,7685	-1 320	-0,6 %	-164
Basistillegg	0,0163	7,5024	15 001	-15,1 %	890
Sone	0,0103	1,7463	1 088	11,7 %	249
Nabo	0,0103	3,0577	3 000	22,5 %	555
Landbrukskriterium	0,0019	1,7901	212	2,0 %	-3
Innvandrere 6-15 år ekskl. Skandinavia	0,0067	1,7634	724	-3,6 %	-33
Flyktninger uten integreringstilskudd	0,0078	0,9508	-54	6,6 %	74
Dødelighet	0,0474	1,2135	1 432	-11,3 %	-544
Barn 0-15 med enslige forsørgere	0,0168	0,8294	-406	-3,4 %	-62
Lavinntekt	0,0105	0,5109	-727	-23,7 %	-330
Uføre 18-49 år	0,0060	1,4857	412	11,3 %	94
Opphopningsindeks	0,0088	0,2603	-921	-15,2 %	-177
Aleneboende 30 - 66 år	0,0180	1,0006	2	-1,7 %	-44
PU over 16 år	0,0507	0,9875	-90	22,2 %	1 429
Ikke-gifte 67 år og over	0,0474	0,9645	-238	3,0 %	160
Barn 1 år uten kontantstøtte	0,0163	1,0429	99	41,1 %	909
Innbyggere med høyere utdanning	0,0179	0,6950	-773	-1,8 %	-79
Kostnadsindeks	1,0000	1,1577	22 326	1,0 %	2 660
<i>Netto virkn. statlige/private skoler</i>			<i>1 613</i>		<i>201</i>
Sum utgiftsutjevn. mm.			23 939		2 861

Dokumentasjon av utgiftsutjevningen 2024 (og endring 2023-24) fordelt på sektorområder

Vegårshei	2024			Endr. 2023-2024	
	Vekt	Utgifts- behovs- indeks	Tillegg/trekk i utgiftsutjevn. (1000 kr)	Utgifts- behovs- indeks	Tillegg/trekk i utgiftsutjevn. (1000 kr)
Barnehage	0,1568	0,9524	-1 056	4,0 %	801
Administrasjon	0,0783	1,4989	5 531	-1,1 %	119
Landbruk	0,0019	1,7901	213	2,0 %	2
Grunnskole	0,2410	1,2736	9 331	-1,3 %	-407
Pleie og omsorg	0,3607	1,1215	6 204	2,5 %	1 764
Kommunehelse	0,0673	1,3836	3 652	0,7 %	819
Barnevern	0,0407	0,8287	-987	-7,1 %	-378
Sosialtjeneste	0,0533	0,9210	-596	-1,0 %	-66
Kostnadsindeks	1,0000	1,1577	22 326	1,0 %	2 660

6.2 ØKONOMISK OVERSIKT DRIFT

Økonomisk oversikt drift jf. §5-6

Økonomisk oversikt drift jf. §5-6	Regnskap 2022	Reg budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027
Rammetilskudd	-106 485 495	-108 824 000	-118 992 000	-125 720 000	-124 633 000	-122 831 000
Inntekts- og formuesskatt	-59 176 588	-55 867 000	-63 234 000	-63 567 000	-60 899 000	-61 376 000
Eiendomsskatt	-5 803 524	-6 302 740	-6 457 149	-8 410 530	-8 538 908	-8 669 921
Andre skatteinntekter	0	0	0	0	0	0
Andre overføringer og tilskudd fra staten	-2 816 185	-16 802 287	-24 858 653	-21 883 283	-12 322 287	-10 962 287
Overføringer og tilskudd fra andre	-31 455 922	-18 589 184	-21 602 847	-20 822 547	-20 747 547	-14 570 630
Brukerbetalinger	-4 322 874	-4 319 999	-4 114 999	-4 114 999	-4 114 999	-4 114 999
Salgs- og leieinntekter	-14 753 307	-16 866 514	-22 566 337	-24 801 156	-26 909 791	-27 507 644
SUM DRIFTSINNTEKTER	-224 813 895	-227 571 724	-261 825 985	-269 319 515	-258 165 532	-250 032 481
Lønnsutgifter	101 987 847	109 665 602	122 871 147	123 580 053	119 553 053	119 603 053
Sosiale utgifter	26 082 882	26 957 673	35 244 978	35 546 396	34 421 786	34 421 658
Kjøp av varer og tjenester	85 869 138	76 468 104	96 894 549	91 992 549	91 692 549	91 692 549
Overføringer og tilskudd til andre	9 107 491	11 378 150	13 548 946	12 901 451	12 880 794	12 937 039
Avskrivninger	12 703 704	13 130 498	0	0	0	0
SUM DRIFTSUTGIFTER	235 751 062	237 600 027	268 559 620	264 020 449	258 548 182	258 654 299
BRUTTO DRIFTSRESULTAT	10 937 167	10 028 303	6 733 635	-5 299 066	382 650	8 621 818
Renteinntekter	-4 151 139	-2 994 572	-2 994 572	-2 994 572	-2 994 572	-2 994 572
Utbytter	-6 107 263	-12 219 097	-9 207 500	-9 207 500	-4 671 500	-4 671 500
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0	0	0	0
Renteutgifter	7 911 801	9 325 066	11 953 456	11 392 590	10 985 693	10 811 914
Avdrag på lån	11 337 538	8 383 303	9 663 297	9 803 931	12 778 056	12 824 880
NETTO FINANSUTGIFTER	8 990 937	2 494 700	9 414 681	8 994 449	16 097 677	15 970 722
Motpost avskrivninger	-12 703 704	-13 130 498	0	0	0	0
NETTO DRIFTSRESULTAT	7 224 400	-607 495	16 148 316	3 695 383	16 480 327	24 592 540
Disponering eller dekning av netto driftsresultat	0	0	0	0	0	0
Overføring til investering	0	0	0	0	0	0
Avsetninger til bundne driftsfond	729 042	544 725	313 200	313 200	313 200	313 200
Bruk av bundne driftsfond	-3 272 688	-283 630	-109 198	-109 198	-109 198	-109 198
Avsetninger til disposisjonsfond	0	346 400	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-263 200	0	-10 466 809	0	0	0
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0
SUM DISPONERINGER ELLER DEKNING AV NETTO DRIFTSRESULTAT	-2 806 846	607 495	-10 262 807	204 002	204 002	204 002
FREMFØRT TIL INNDEKNING I SENERE ÅR	4 417 554	0	5 885 509	3 899 385	16 684 329	24 796 542
NETTO DRIFTSRESULTAT i % av sum driftsinntekter	-3,2 %	0,3 %	-6,2 %	-1,4 %	-6,4 %	-9,8 %

7. INVESTERINGSPROGRAM 2024-2027

Kommunedirektøren foreslår investeringer i 2024-2027 iht. tabellene nedenfor. For detaljer som ikke står i tabellene vises det til vedleggsdelen:

Beskrivelse	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027
Vegårshei kommune - Bevilgningsoversikt investering jf. §5-5 første ledd				
Investeringer i varige driftsmidler	1 673 750	375 000	375 000	375 000
Tilskudd til andres investeringer	644 592	37 592	37 592	37 592
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	0	0	0	0
Utlån av egne midler	0	0	0	0
Avdrag på lån	0	0	0	0
SUM INVESTERINGSUTGIFTER	2 318 342	412 592	412 592	412 592
Kompensasjon for merverdiavgift	-334 750	-75 000	-75 000	-75 000
Tilskudd fra andre	0	0	0	0
Salg av varige driftsmidler	0	0	0	0
Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0	0
Utdeling fra selskaper	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	0	0	0	0
Bruk av lån	-2 318 342	-412 592	-412 592	-412 592
SUM INVESTERINGSINNTEKTER	-2 653 092	-487 592	-487 592	-487 592
Videreutlån	15 000 000	15 000 000	15 000 000	15 000 000
Bruk av lån til videreutlån	-15 000 000	-15 000 000	-15 000 000	-15 000 000
Avdrag på lån til videreutlån	3 712 816	3 771 156	3 829 563	3 829 563
Mottatte avdrag på videreutlån	-3 712 816	-3 771 156	-3 829 563	-3 829 563
NETTO UTGIFTER VIDEREUTLÅN	0	0	0	0
Overføring fra drift	0	0	0	0
Avsetninger til bundne investeringsfond	0	0	0	0
Bruk av bundne investeringsfond	0	0	0	0
Avsetninger til ubundet investeringsfond	0	0	0	0
Bruk av ubundet investeringsfond	0	0	0	0
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	0	0	0	0
Fremført til inndekning i senere år udekket beløp	0	0	0	0

